

hos Rødsrubet Lom ikke har fundet nogen racedannelse sted.

Snespurv. De fire nye genfangster viser, at Snespurven trækker ind langs St. Lawrence Golfen eller krydser denne ved kysten for at overvintre i egnene lige syd derfor.

SUMMARY: Previous lists of recoveries abroad of birds ringed in Greenland have been published in D. O. F. T. 41, 1947, p. 141; 42, 1948, p. 100; 43, 1949, p. 251; 44, 1950, p. 168. Of the new recoveries the following are especially noteworthy: *Anser albifrons*, no less than 4 specimens ringed at Sarqaq in 1950 have been shot at Campbeltown in Argyllshire. This shows that a certain part of the population of Sarqaq have chosen this winter-quarter in both 1950/51 and 1951/52. The main winter-quarter is still the Slobs of Wexford in southern Eire, where half of the recoveries have been made. *Somateria spectabilis*. It has often been supposed that the large numbers wintering in S.W. Greenland partly originate from northern Canada. An adult bird, ringed on the moult-migration in summer in W. Greenland has now been recovered in the breeding-time in King William's Land. There are two interesting cases of probable abmigration of *Clangula hyemalis*. The specimen of *Sterna paradisaea* recovered in Natal, S.E. Africa, has made the longest flight ever controlled by ringing, having migrated a distance of more than 18000 km in less than three months. A recovery of *Colymbus stellatus* from Norway shows that the population of the New and the Old World mix, this no doubt causing a gene-flow sufficiently large to prevent any subspeciation in this bird. The recoveries of *Plectrophenax nivalis* confirm former results obtained by recoveries, viz that the Snow-Bunting migrates along the Labrador Coast, follows the St. Lawrence Gulf westwards or crosses it at the coast and continues slightly southwards. A number of recoveries of *Uria lomvia*, *Alca torda* and *Rissa tridactyla* in Newfoundland waters show that these marine birds follow the Labrador Current to the south.

MINDRE MEDDELELSER

Jomfrutrane (*Anthropoides virgo* (L.)) ved Jægerspris.

Den 15. april 1952 iagttog jeg fra kl. 19 til kl. 19³⁰ en Jomfrutrane (*Anthropoides virgo*) på ca. 75 m's afstand. Den opholdt sig ved en oversvømmelse på en eng, som på vest- og sydsiden er begrænset af en lille skov, Ballermosen, som er beliggende ved Isefjorden sydvest for Jægerspris by. Takket være den korte iagttagelsesafstand var alle detaljer i fuglens fjerdragt lette at skelne gennem prismekikkertens glas og selv set med blotte øjne afslørede den sorte hals og de lyse kropfjer øjeblikkelig dens identitet.

Et par timer før jeg fik fuglen at se, var den blevet opdaget af skovfoged ADOLF NIELSEN, da han passerede engen og da han straks var klar over, at han her stod over for noget særligt, sendte han bud til mig, hvorved jeg fik lejlighed til at gøre det interessante bekendtskab.

Da fuglen overhovedet ikke anede min tilstedeværelse — jeg iagttog den dækket af et tjørnehegn, som danner skovens grænse ud mod engen —, håbede jeg, at jeg atter kunne få den at se næste dag, hvorfor jeg den 16. var på åstedet en time før solopgang; men fuglen var borte og har ikke ladet sig se senere.

I dagene før den 15. april havde vinden til stadighed blæst kraftigt fra sydøst og temperaturen havde været unormal høj, så utænkeligt er det ikke, at det er disse to sammenstødende meteorologiske omstændigheder, som har været årsagen til, at denne sydøstlige art optrådte på vore bredegrader.

VAGN HOLSTEIN.

Om antallet av eeg hos tjellen (*Haematopus ostralegus* L.).

Med interesse har jeg lest S. R. RASMUSSENS artikkel "Strandskaderne (*Haematopus ostralegus* L.) på Langli" i D. O. F. T. 45, 1951, p. 229. Der opplyser forfatteren at på Langli er denne vaderen tilbøyelig til å legge store kull. Han har funnet kull både på 5 og 6 eeg, i et tilfelle ikke mindre een 7 egg.

Her på Jæren i Norge har jeg i årenes løp ikke funnet mer enn 3 eller 4 egg hos Tjellen (Strandskaden). Jeg regner da ikke med noen tilfelle hvor et større antall egg uten tvil skyldes menneskets "inngrep".

Under mitt arbeide ved Ornitologisk Stasjon på Revtangen og ellers på Jæren, er jeg alltid meget skeptisk når det gjelder antallet av egg hos en del arter hvis reder er relativt lette å finne. Og grunden er den at jeg ofte ser smågutter, enkelte ganger også voksne personer, som streifer omkring og røver egg, f. eks. av Tjell, Vibe, Rødstilk, (Rødben), Spove og Måker. Noen av guttene har gjerne med seg et spann med vann for å prøve om eggene er nylagte. Men jeg har også kommet over gutter som hadde samlet luene fulle av egg og gikk bort til en bekk eller vannpytt for å foreta "vannprøven". Når så de rugede egg skulle legges tilbake i redene, kan man selv tenke seg resultatet, særlig når guttene hadde egg av en 2—3 forskjell-

lige arter. Ofte bryr eggroverne seg ikke med å prøve eggene i vann, men knuser bare et egg i hvert kull for å se hvor langt eggene er ruget. — Under den siste verdenskrig kom jeg en dag over noen tyske soldater som samlet egg, bl. a. av den i Rogalard fredede Hettemåke (*Larus ridibundus*). Etter at jeg hadde truet med både Gestapo og Overkommando, gikk jeg min veg. På avstand kunne jeg iaktta at soldatene, etter en rådslagning, begynte å anbringe de innsamlede egg rundt om i de forskjellige reder. En annen gang kunne jeg konstatere at noen gutter med vilje hadde ombyttet eggene i flere reder for å se hvorledes det ville gå når ungene ble utklekket. Jeg har også flere eksempler på at når gårdbrukere måtte fjerne vibereder på grunn av jordarbeidet, har de fordelt eggene rundt om i reder som lå på trygge steder.

Skulle en ornitolog undersøke et område som hadde vært utsatt for slike "inngrep" fra menneskets side, ville han ha kommet til ganske merkelige resultater.

På Stavanger Museum er det utstilt en redegruppe av Storspove (*Numenius arquata*) med 3 egg. Som kjent er 4 det normale antall hos denne art, men 3 egg skal også forekomme. Da jeg kom til å nevne dette til den mannen som i sin tid hadde funnet redet som nå står på vårt museum, innrømmet han at det hadde vært 4 egg i redet. Men han hadde tatt og spist opp et av eggene!

Som de ovenstående eksempler viser, bør vi ornitologer alltid regne med slike ting når det gjelder undersøkelser på steder hvor det ferdes mennesker.

Av den avhandling som Rasmussen har offentliggjort i D. O. F. T. 44, 1950, p. 23—29, går det fram at det ikke er mange mennesker som kommer til Langli. Derfor er de store kull av tjell på 6 og 7 egg kanskje ikke blitt til ved at noen besøkende har manipulert med eggene. Men kan det ikke tenkes at to fugler har lagt egg i et og samme rede? Slik som det kan forekomme hos andre arter.

Det vil kanskje interessere danske lesere å høre at i de senere tider har tjellen her på Jæren en tydelig tendens til å velge rugesteder på kultiverte områder. Vi finner dens reder ikke bare i den løse flyvesanden og mellom småstenene langs strandkanten, men også på dyrket eng. Ofte ligger rugeplassen

mange kilometer fra sjøen, og redet kan være anbrakt flere hundre meter fra nærmeste ferskvann. I de aller siste årene har jeg sett reder også på åkrene. Det er ganske eiendommelig å se denne strandfuglen når den ligger og ruger mellom det grønne, spirende korn. Våren 1951 var det et sted ikke mindre enn 3 reder på en og samme åker. A. BERNHOFT-OSA.

Ornithologiske iagttagelser i Sydsjælland 1951.

Fiskehejre (*Ardea cinerea* L.). I en lille skov på Vordingborgegnen (stedet ønskes hemmeligholdt af den jagtberettigede) har der i 1951 for første gang ynglet et par Fiskehejrer. Redestedet var i en høy Gran i en mindre gruppe af samme. Tidlig på foråret opholdt der sig flere fugle på lokaliteten, men kun eet par blev tilbake og ynglede.

Knopsvane (*Cygnus olor* J. F. Gmelin.). I en under godset Iselingen hørende lergrav har der som tidligere meddelt fra og med 1946 til og med 1949 været et rugende Svanepar. I 1951 har der atter været et rugende par. Endvidere kom der i 1952 to nye ynglepladser for Knopsvane, nemlig i Ørslev mose. Begge disse par rugede i gamle tørvegrave med store åbne vandflader. I det ene kuld unger, der var på 8 stk. var de 7 normalt farvede, medens den ottende var helt hvid ("polsk").

Moseterne (*Hydrochelidon nigra* L.). Den 20. maj iagttog jeg i Ørslev mose over en stor tørvegrav 5 Moseterner, der jagede insekter over den åpne vandflade. Ofte kastede de sig ned mod vandspejlet, så vandet sprøjtete højt op. Da jeg den 27. i samme måned atter besøgte stedet var fuglene borte og heller ikke senere har jeg set dem. Dette er første gang at jeg har iagttaget Moseternen på denne lokalitet.

Stor Præstekrave (*Charadrius hiaticula* L.). En enkelt fugl sås over Ørslev mose den 12. 7. Afstanden til kysten er ca. 3½ km. Forøvrigt har jeg også tidligere truffet fuglen i Ørslev mose.

Troldand (*Aythya fuligula* L.). Om vinteren og i det tidlige forår alm. forekommende i 2 store tørvegrave i Ørslev mose. Et enkelt par forblev indtil sidst i april. O. OLAFSSON.

Sort Svane (*Chenopsis atrata* (Lath.)) i Øresund.

En Sort Svane (*Chenopsis atrata*) sås 17. april 1952 i stranden tæt ved kysten mellem Rungsted og Nivå blandt et større

antal Knobsvaner. Den stræbte tydeligvis efter at slutte sig nærmere til de hvide svaner, men det var ligeså tydeligt, at de undgik den. Ifølge forbipasserende, der næsten dagligt havde passeret stedet, var den ankommet omkring påskelørdag (12. april).

AXEL M. HEMMINGSEN.

Rødstrubet Lom (*Colymbus stellatus* Pont.) i ferskvand.

Den 10. april 1951 om eftermiddagen kom jeg forbi en dyb, fritliggende tørvegrav, med ca. 1 ha vandarel, på sydsiden af Vejle fjord, ca. 600 m fra denne. Allerede på lang afstand havde jeg bemærket en stor fugl med meget hvidt. Det viste sig at være en ung fugl af Rødstrubet Lom (*Colymbus stellatus*), som lå på vandet og pillede sig, og herunder skiftevis viste den hvide underside og den mørke overside mod mig.

Den 17. april om formiddagen kom jeg atter forbi stedet, og da lå den store fugl på bredden og hvilede sig. Om eftermiddagen tog jeg kikkert og ledsager med og kom til at ligge i skjul bag et hegn, hvorfra jeg iagttog lommen 1½ time på 60-70 m's afstand. Den pillede og pudsede sig næsten hele tiden med næbet; af og til rejste den sig op i vandet og baskede med vingerne, og viste sin imponerende størrelse. Da jeg gik frem dykkede den.

Den 18. april så jeg den om formiddagen; om eftermiddagen var den væk. Det samme gentog sig den 19. april, og derefter viste den sig ikke oftere.

Det må bemærkes, at der ikke kan være tale om en syg eller anskudt fugl. Den var livlig og så velplejet ud, og som beskrevet forlod den stedet flere gange og vendte tilbage igen.

O. FREDERIKSEN.

Lunde (*Fratercula arctica* (L.)) på Fanø.

Den 27. febr. 1952 blev på Fanøs vestkyst cirka en halv kilometer nord for vesterhavsbadet fundet en ung Lunde (*Fratercula arctica*). Af næbbets for ungfugle så karakteristiske form fremgår tydeligt, at det er en unge fra 1951. Desværre var den komplet rådden, så der kunde kun tages nogle mål, hvor-efter hovedet blev anbragt i sprit i et glas, som bevis på fundets rigtighed. Næbhøjden ved roden: 20 mm. Næblængden fra fjergrænsen til spidsen: 33 mm. Næbbredden ved roden: 8 mm.

Til sammenligning kan jeg anføre, at de tilsvarende mål på et fuldvoksnet kranium, der blev fundet som skelet på stranden ved Hovvig, som ligger cirka 3 kilometer nord for Søndervig, viste følgende tal: 40, 50 og 16 mm. S. R. RASMUSSEN.

**Ny fortegnelse over ilanddrevne, døde fugle
fra stranden på Fanø.**

På en tur langs veststranden på Fanø fra Pælebjerg mod syd, indtil hvor vejen langs havet drejer ind mod byen Sønderho, fandt overlærer M. VILSGAARD den 2. marts 1952 følgende ilanddrevne fugle, som han puttede i en sæk og tog med sig hjem, hvor han og jeg hjalp hinanden med at artsbestemme dem. Resultatet blev følgende:

- 3 stykker Rødtrubet Lom (*Colymbus stellatus*).
- 1 " Alk (*Alca torda*).
- 1 " Sildemåge (*Larus fuscus*) gammel fugl.
- 1 " Vibe (*Vanellus cristatus*).
- 2 " Lomvie (*Uria aalge*).
- 1 " Stormmåge (*Larus canus*) gammel fugl.
- 5 " Sule (*Morus bassanus*).

Fra 1. januar 1952 og til dags dato (12. 3. '52) er der nu fundet ialt 12 (tolv) Suler på veststranden på fanø og 3 dito på Langli. Altså 15 stykker ialt. Alle var gamle, hvide fugle, så nær som 2, der var mere eller mindre brunplettede.

Den 12. marts 1952 fandt cand. pharm. W. FRITSCHÉ på en tur langs Fanø strand fra vesterhavsbadet nordpå og videre omkring nordenden af øen ned til Nordby en del fugle, hvoraf særlig fremhæves: 2 Sølvmåger (*Larus argentatus*), 1 Svartbag (*Larus marinus*), 1 Sortand (*Melanitta nigra*), 1 Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) og 1 Lom (*Colymbus sp.*). Da hovedet manglede, kunde arten af Lommen ikke bestemmes, men det var en af de 2 små arter. Den ene af Sølvmågerne var nylig død. Den var meget stor, havde endnu ungedragten med de mange brune pletter, men med begyndende voksen, ensfarvet sølvgrå dragt på forreste del af ryggen.

Det mest interessante fund på turen var dog Skovsneppen. Den lå på nordveststranden lige ude ved vandkanten. Den var ganske frisk. Dens fjerdragt var ualmindelig smuk, dyb mørke-

brun og fuldstændig ubeskadiget, og jeg sendte den derfor straks til udstopning, da jeg synes, at fundet af denne fugleart på et så ejendommeligt sted absolut berettiger den til opbevaring. Selvom Skovsneppen på trækket regelmæssigt besøger Fanø, hvor der årligt skydes en del i plantagerne, er det jo ikke just på den åbne, flade strandbred lige ved vandkanten, at man venter at finde dem. Der var intet på fuglen, som tydede på, at den var skudt, så man må antage, at den er død som følge af træthed under trækket mod ynglepladsen. S. R. RASMUSSEN.

**Flok af Stære (*Sturnus vulgaris* L.) lander
på en fiskekutter.**

Da en af Esbjergs fiskekuttere 12. marts 1952 var på vej hjem, blev den nogle mil ude i havet "overfaldet" af en mægtig stæreflok på flere tusinde, som slog sig ned overalt på styrehuset, på dækket, på bådskanten, kort sagt overalt, hvor der kunne opdrives en plads. De var så udmattede, at de fleste fulgte med båden i havn, ja, selv efter at båden var fortøjet og mandskabet gået fra borde, blev de fleste siddende ganske stille og roligt et stykke tid, inden de lidt efter lidt forsvandt. Desværre fik jeg det først at vide et par dage senere, så jeg fik ikke taget noget fotografi af denne ejendommelige hændelse, som jo ellers nok var et par plader værd. S. R. RASMUSSEN.

Sortspætte (*Dryocopus martius* (L.)) i Ravnholm Skov 1951.

Den 2. dec. 1951 kl. ca. 11⁰⁰ jog jeg en Sortspætte (*Dryocopus martius*) op fra en mose i Ravnholm Skov 3 km nord for Lyngby. Den havde siddet i et elmetræ, der stod sammen med nogle lave pile. Under flugten udstødte den ustandselig sit kraftige skrig, der kunne høres endnu et stykke tid efter den var forsvundet.

NIELS ROSENBERG.

Fiskeørn (*Pandion haliaetus* (L.)) ved Sorgenfri.

Den 18. april 1952 kl. ca. 16¹⁵ iagttog jeg en Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) over min bopæl, Skovbrynet i Sorgenfri. Den kom flyvende i meget lav højde fra sydvest og kredsede et øjeblik over Sorgenfri slotspark, hvorefter den forsvandt i sydøstlig retning.

BENT PORS NIELSEN.

lagttagelse af Fiskeørn (*Pandion haliaetus* (L.)) i Ørholm 1952.

Den 19. april 1952 kl. 16⁴⁵ fløj en Fiskeørn (*Pandion haliaetus*) hen over Ørholm, der ligger 3 km nord for Lyngby. Den fløj lavt og mod sydvest. Samtidig havde der i et kvarter gået et nordligt træk af 55 Musvåger (*Buteo buteo* (L.)) og 15 Spurvehøge (*Accipiter nisus* (L.)); Fiskeørnen fløj så lavt at man uden kikkert kunne skelne enkelthederne på den, hvorimod Musvågerne kredsede meget højt. Den fløj meget hurtigt og var i løbet af et øjeblik ude af syne. NIELS ROSENBERG.

ANMELDELSER

FINN SALOMONSEN (tekst), GITZ-JOHANSEN (tavler): Grønlands fugle, The Birds of Greenland. Med forord af HANS HEDTOFT. (608 pp., 52 farvetavler). — EJNAR MUNKSGAARD, København 1950. Pris: 285.00 kr.

D. O. F. T., 44, 1950, p. 234—37, bragte en udførlig anmeldelse af ovenstående værks første storhæfte, 158 pp., 17 farvetavler. Nu foreligger arbejdet afsluttet med to yderligere storhæfter, således at bogen ialt omfatter 608 pp. med 52 farvetavler samt et specielt i stort format fremstillet grønlandskort, udarbejdet til bogen af Geodætisk Institut og FINN SALOMONSEN. Rundt i publikationen findes desuden et antal lette begyndelses- og slutvignetter af GITZ-JOHANSEN, der også har tegnet de meget smukke komponerede bind, der er fremstillet i anledningen.

Det er et overmåde smukt og værdifuldt værk, der nu er færdiggjort til glæde for alle ornithologer, grønlandsvener og kunstinteresserede. De rige løfter, første storhæfte gav, er til overflod indfriet; det er en sober fryd at holde bogen i sin hånd og en intellektuel nydelse at læse den igennem. Det er at håbe, at den må nå ud til vide kredse, både her i Danmark, i Grønland og i udlandet (ved sin sideløbende engelske tekst); det danske forskerarbejde og den danske kunstnerstandard kan være den bekendt i fuldt mål. Under hensyn til indhold, omfang, udstyrelse og værdi kan prisen ikke siges at være afskrækkende; bibliofiler vil ikke tøve med at anskaffe den.

Dr. SALOMONSENS tekst er i enhver henseende på højde med første storhæftes. Den er nøgtern, korrekt og stilistisk særdeles tiltalende, samtidig udtømmende og vurderende. Det tredje, sidste, storhæfte er noget større i omfang end de to første, hvilket kunde tyde på, at forfatteren muligt ikke har haft den fornødne tid til hér at koncentrere stoffet fuldt så stærkt som ellers — det er som bekendt vanskeligere og tager længere tid at skrive kortfattet og samtidig tilfredsstillende end at være skribent over en bredere front!

Da redaktionen af pladshensyn udtrykkeligt kun har ønsket en kort anmeldelse af det samlede værk, bliver der beklageligvis ikke her adgang til en mere indgående omtale, og man må derfor nøjes med nogle spredte